

> Retouradres Postbus 93144, 2509 AC Den Haag

TenneT TSO B.V.
t.a.v. William Hartman
Postbus 718
6800 AS Arnhem

Bureau Energieprojecten
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
www.rvo.nl

Contactpersoon
M.P.J.M. Janssen
T 06 5049 5334
F 070 379 7423
marc.janssen@rvo.nl

Bijlage(n)

- Meer informatie:
www.bureau-energieprojecten.nl

Datum: 3 februari 2017
Betreft: Advies003 Monitoringcommissie ZW380-oost

Geachte heer Hartman,

In december 2016 heeft de Monitoringcommissie MER ZW380 advies uitgebracht betreffende het Beoordelingskader voor de beschrijving van de milieueffecten van de nieuwe hoogspanningsverbindingen op land, specifiek de ZW380-Oost. Sindsdien hebben er diverse gesprekken plaatsgevonden tussen verschillende betrokken partijen. Naar aanleiding daarvan brengt de Monitoringcommissie MER ZW380 de volgende adviezen uit.

1. Beoordelingskader

Het is ons gebleken dat de term "beoordelingskader" tot verwarring kan leiden en een verkeerd beeld kan geven van het doel van dit kader. Het belangrijkste doel van dit "beoordelingskader" is naar de mening van de Monitoringcommissie niet zozeer het beoordelen van alternatieven (met het geven van een waardeoordeel), maar het vergelijken van alternatieven (een zakelijke beschrijving van effecten). Zeker in de eerste fase van het MER-proces is het van belang om de verschillende alternatieven die worden onderzocht in het MER op een evenwichtige wijze met elkaar te vergelijken op diverse aspecten die van belang zijn, zonder daar direct een waardeoordeel aan toe te kennen. Ook in de fase van het vaststellen van met Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) is het van belang om de verschillende milieuaspecten te vergelijken en te wegen, zonder daar direct een waardeoordeel aan toe te kennen. Pas in de fase van de keuze van het voorkeursalternatief (VKA) komt het aan op het toekennen van een waardeoordeel aan de verschillende aspecten die worden gebruikt bij de vaststelling van het VKA.

Op grond hiervan adviseert de Monitoringcommissie om in het vervolg de aanduiding "vergelijkingskader" te hanteren waar tot nu toe werd gesproken over het "beoordelingskader".

Tevens adviseert de Monitoringcommissie om de keuze van het VKA op transparante wijze inzichtelijk te maken.

2. SEV-III

In de discussie over de vaststelling van de verschillende tracéalternatieven wordt (door de indieners van de alternatieven) naar voren gebracht dat het zuidelijk tracé niet voldoet aan de richtlijnen uit SEVIII, omdat het niet uit gaat van het principe van bundeling van infrastructuur en omdat dit tracé kan worden geduid als een nieuwe doorsnijding.

De Monitoringcommissie is echter van oordeel dat SEVIII richtlijnen bevat (en dus geen harde randvoorwaarden), waarvan (beargumenteerd) kan worden afgeweken. In het onderhavige geval is de Monitoringcommissie van oordeel dat een ruime keuze van tracéalternatieven bevorderlijk is voor een goede MER-studie en een brede afweging van mogelijke tracés voor een nieuwe hoogspanningsverbinding. **Tegen dit licht vormt SEVIII geen belemmering om het zuidelijke tracé mee te nemen in het MER-onderzoek.**

Wel is het van belang om bij keuze van het voorkeursalternatief (VKA) nadrukkelijk het criterium van bundeling met infrastructuur en het (zoveel mogelijk) voorkomen van nieuwe doorsnijdingen inzichtelijk te maken en te betrekken bij het maken van keuzen.

Daarbij adviseert de Monitoringcommissie om dit tot uiting te laten komen in een apart hoofdstuk (of paragraaf) in de MER de alternatieven. Daarmee wordt voorkomen dat de effectbepaling op natuur, waar mogelijk gesaldeerd wordt op lengte doorsnijding, vermengd wordt met de vraag hoe een alternatief scoort op de SEVIII richtlijn.

Het door TenneT gehanteerde argument met betrekking tot het zuidelijk tracé, dat het geen nieuwe doorsnijding is omdat het een combitracé betreft, onderschrijven wij niet. Dat zou immers impliceren dat een nieuwe doorsnijding een zekere gelijkwaardigheid zou krijgen aan een gebundeld tracé als je maar combineert, en dat is niet de bedoeling van de richtlijn.

Over de definitie van "nieuwe doorsnijding": het zou niet moeten gaan over de vraag hoever een nieuwe lijn van een bestaande af moet liggen om te kunnen spreken van een nieuwe doorsnijding. Bij een bundelingsalternatief wordt beoogd om de hoogspanningsverbinding aan te leggen in een zone die toch al wordt belast met infrastructuur, al dan niet een hoogspanningsleiding. Wordt er een nieuwe hoogspanningsverbinding aangelegd in een nog niet met infrastructuur belast gebied, dat kan dichter en verderaf van een infrastructuurbundel zijn, dan is er sprake van een nieuwe doorsnijding.

3. Magneetveldzone

Ten aanzien van het onderwerp "magneetveldzone" wil de Monitoringcommissie twee opmerkingen maken:

Een eerste punt betreft de te hanteren handreiking van het RIVM voor de berekening van de magneetveldzone (versie 4.0 uit 2014 of versie 4.1 uit 2015). In deze is de Monitoringcommissie van mening dat lopende het MER-onderzoek een actualisatie naar nieuw beleid, nieuwe richtlijnen of nieuwe handreikingen altijd is aan te bevelen. Op deze wijzen kunnen de meest actuele inzichten worden gebruikt voor het verbeteren van de kwaliteit van het MER. **De Monitoringcommissie adviseert om in het MER de handreiking van het RIVM uit 2015 te hanteren.**

Een tweede punt betreft de procentuele belasting van het net waarmee gerekend wordt bij de bepaling van de magneetveldzone. In deze is de Monitoringcommissie van mening dat gerekend moet worden met percentages die toekomstbestendig zijn. Van belang hierbij is dat in het verleden overschrijdingen van de 30% cq 50% belasting hebben plaats gevonden en dat deze zich ook in de toekomst kunnen voordoen. Met de toenemende inzet van lokaal geproduceerde energie uit wind en zon zal ook de belasting van het net toenemen. **De Monitoringcommissie adviseert om, in het kader van het uitvoeren van een gevoeligheidsanalyse, ook de effecten inzichtelijk te maken van een hogere belasting van het net op de magneetveldzone en de gevoelige bestemmingen.**

4. Nieuwe inzichten

De Monitoringcommissie adviseert om in een apart hoofdstuk (of paragraaf) in de MER aan te geven welke nieuwe inzichten zijn verwerkt en waarom dat opportuun was. Afwijking van de richtlijnen uit 2009 is juridisch een gevoelige zaak en dient daarom zorgvuldig onderbouwd te worden. Dit geldt ook voor de nieuwe inzichten betreffende nut en noodzaak van de nieuwe verbinding.

5. Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen doet zich de vraag voor hoe gedetailleerd het MER moet zijn en welke informatie daarvoor noodzakelijk is. De Monitoringcommissie is van mening dat informatie over niet alleen de vliegroutes van vleermuizen relevant is, maar ook informatie over de verblijfplaatsen van vleermuizen. **Om deze informatie boven tafel te krijgen kan geput worden uit de veldkennis van terreinbeherende organisaties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, het Landschap). In het MER zou gebruik moeten worden gemaakt van deze informatie, voor zover althans op korte termijn leverbaar door genoemde organisaties.**

6. Gevoelige bestemmingen

Het bepalen van het aantal gevoelige bestemmingen geeft discussie. Het zou zo kunnen zijn dat bij de bundelingsvarianten bestaande gevoelige bestemmingen, die er al waren vanwege een bestaande hoogspanningsverbinding meegeteld worden bij de aanleg van een gebundelde nieuwe verbinding. Daarmee ontstaat er een in de ogen van voorstanders van de bundelingsvarianten een onterecht extra negatief effect, dat een belangrijke rol kan spelen bij de afweging nieuwe doorsnijding (natuur) versus bundeling (mensen).

De commissie beveelt aan om duidelijk te maken welke bestemmingen erbij komen, en er eventueel af gaan. Dit inzicht hoort naar de mening van de Monitoringcommissie gegeven te worden in het hoofdrapport van de MER (en niet alleen in een achtergrond document).

Met vriendelijke groet,

M.P.J.M. Janssen
Voorzitter Monitoringcommissie ZW380-oost